

Υπόθεση Yılmaz κατά Γερμανίας¹

Απέλαση, λόγω ποινικών καταδικών, αλλοδαπού που έχει γεννηθεί στο συμβαλλόμενο κράτος όπου είναι εγκατεστημένη η οικογένειά του – Δημιουργία οικογένειας στο συμβαλλόμενο κράτος – Οι σχέσεις των ενηλίκων δεν υπάγονται κατ' ανάγκη στο πεδίο προστασίας του άρθρου 8 της Σύμβασης – Κρίσιμος για το Δικαστήριο είναι ο χρόνος κατά τον οποίο καθίσταται οριστικό το μέτρο που συνιστά επέμβαση στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής.

Εφαρμοστέο δίκαιο :

Άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης «δια την Προάσπισιν των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (Ν.Δ. 53/1974, ΦΕΚ 256, τ. Α'), όπως τροποποιήθηκε με το Πρωτόκολλο Νο. 11 (Ν. 2400/1996, ΦΕΚ 96, τ. Α')

Πραγματικά Περιστατικά: Ο προσφεύγων, κύριος Yılmaz, ζει από τη γέννησή του (30.4.1976) στη Γερμανία, όπου εγκαταστάθηκαν οι γονείς του το 1973 και το 1974 με τις δύο μεγαλύτερες αδερφές του που γεννήθηκαν το 1971 και το 1977. Οι γονείς του και οι αδερφές του είναι κάτοχοι αδειών παραμονής. Αφού ολοκλήρωσε την πρωτοβάθμια εκπαίδευση σε γερμανικό σχολείο από το Σεπτέμβριο του 1991 έως τον Αύγουστο του 1993 παρακολούθησε μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης ως πωλητής. Εν συνεχεία άρχισε να εργάζεται στην πόλη Marktoberdorf. Στις 23.4.1992 οι γερμανικές αρχές του χορήγησαν άδεια διαμονής αορίστου διαρκείας.

Στις 28.9.1995 το Δικαστήριο Ανηλίκων του Kaufbeuren τον καταδίκασε σε κράτηση δύο εβδομάδων για διακεκριμένη κλοπή, αδίκημα που είχε διαπράξει τον Απρίλιο της ίδιας χρονιάς. Στις 20.8.1996 το Δικαστήριο Ανηλίκων του Kempten τον καταδίκασε σε φυλάκιση ενός έτους και δέκα μηνών με αναστολή για διάπραξη διακεκριμένης κλοπής σε τέσσερις περιπτώσεις και για προετοιμασία και απόπειρα πρόκλησης διακεκριμένης κλοπής με βία, αδικήματα που είχε διαπράξει το Δεκέμβριο του 1995. Στις 26.9.1996 η διοικητική αρχή της περιφέρειας του Ανατολικού Allgaeu προειδοποίησε τον προσφεύγοντα για τον κίνδυνο να απελαθεί από τη Γερμανία μετά την καταδικαστική απόφαση της 20.8.1996 και δήλωσε ότι θα απέχει από την έκδοση απόφασης απέλασης εφόσον δεν διαπράξει άλλα αδικήματα.

Στις 21.11.1996 και κατά συγχώνευση της ποινής το Δικαστήριο Ανηλίκων του Neu-Ulm καταδίκασε τον κύριο Yılmaz σε τριετή φυλάκιση για πρόκληση σοβαρής σωματικής βλάβης και σεξουαλική παρενόχληση. Τα αδικήματα διαπράχθηκαν μεταξύ κρατούμενων, ενόσω ο κύριος Yılmaz εκρατείτο προσωρινά μετά τις κλοπές για τις οποίες καταδικάστηκε στις 20.8.1996. Ο προσφεύγων φυλακίστηκε στις αρχές του 1996 και απολύθηκε στις 18.12.1997, αφού είχε εκτίσει τα δύο τρίτα της ποινής του. Αμέσως άρχισε να εργάζεται στην πόλη Marktoberdorf.

Στις 4.9.1998 η Διοίκηση κάλεσε τον προσφεύγοντα να αναχωρήσει από τη Γερμανία πριν τις 15.10.1998, διαφορετικά χωρίς άλλη προειδοποίηση θα απελαύνετο στην Τουρκία. Περαιτέρω, επικαλούμενη επιτακτικούς λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας εξέδωσε σε βάρος του το μέτρο της απαγόρευσης εισόδου στη Γερμανία για επτά χρόνια, διάστημα που άρχιζε να υπολογίζεται από την αναχώρησή του. Σύμφωνα με τη διοίκηση η σοβαρότητα της τελευταίας καταδίκης του επέβαλε την απέλασή του που θα μπορούσε να αποτραπεί μόνον εφόσον συνέτρεχαν στο πρόσωπό του εξαιρετικές περιστάσεις. Από τη μια θα ήταν ίσως δύσκολο για τον κύριο Yılmaz να ενσωματωθεί στην τουρκική κοινωνία, αλλά πρόκειται για συνέπεια που αποδέχθηκε αφού διέπραξε τα αδικήματα για τα οποία καταδικάστηκε. Επιπλέον, είναι σε μια ηλικία που θα του επιτρέψει να ξεπεράσει τις δυσκολίες προσαρμογής. Εκτός των άλλων θεωρείται υπότροπος και λόγω αυτής της ιδιότητας πραγματικός κίνδυνος για την κοινωνία. Τέλος, η σχέση του με νεαρή γερμανίδα και το γεγονός ότι ανέμενε τη γέννηση παιδιού δεν δικαιολογούν την ανάκληση της απέλασης γιατί αφενός η εγκυμοσύνη δεν αποδεικνύεται με ιατρικό πιστοποιητικό και αφετέρου η συνταγματική προστασία του δικαιώματος για σεβασμό της οικογενειακής ζωής δεν εκτείνεται στους αρραβωνιασμένους. Επιπλέον, μπορεί ο προσφεύγων να ξεκίνησε αυτή τη σχέση γνωρίζοντας ότι απειλείτο με απέλαση.

Η περιφερειακή υπηρεσία του Souabe ενώπιον της οποίας προσέφυγε ο κύριος Yılmaz επικύρωσε στις 12.9.1998 την απόφαση απέλασης. Σύμφωνα με την απόφαση του δευτεροβάθμιου διοικητικού οργάνου ο προσφεύγων είναι υπότροπος που δεν διστάζει να χρησιμοποιήσει βία, όπως αποδεικνύεται

¹ Δημοσιευμένη στην [Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2003](#), εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή.

από την τελευταία καταδίκη του για αδικήματα που διαπράχθηκαν διαρκούς της προσωρινής κράτησής του. Αποτελεί κατά συνέπεια κίνδυνο για την κοινωνία και η ανάγκη προστασίας της υπερτερεί άλλων παραμέτρων που αφορούν στην προσωπική του κατάσταση. Σχετικά η διοίκηση τόνισε ότι ο προσφεύγων δεν είχε παντρευτεί με τη σύντροφό του, ότι στην ηλικία των 22 ετών μπορεί να ξεκινήσει μια νέα ζωή στην Τουρκία και ότι η σύντροφός του μπορεί να τον ακολουθήσει στη χώρα αυτή, οι δε πολιτισμικές δυσκολίες της αλλαγής της χώρας διαβίωσης είναι μεν αναπόφευκτες αλλά αποδεκτές. Αναφερόμενη στην προστασία που παρέχει το άρθρο 8 της Σύμβασης η περιφερειακή υπηρεσία απεφάνθη ότι το πεδίο εφαρμογής της είναι ίδιο με αυτό της συνταγματικής προστασίας της οικογένειας, που δεν απαγορεύει την απέλαση. Περαιτέρω, συνεκτιμώντας την έξαρση της εγκληματικότητας των αλλοδαπών η απέλαση δεν είναι δυσανάλογο μέτρο από άποψη γενικής πρόληψης. Η δευτεροβάθμια διοικητική αρχή διέταξε επιπροσθέτως το μέτρο της επ' αόριστον απαγόρευσης εισόδου του κυρίου Yilmaz στη Γερμανία με το σκεπτικό ότι ο χρονικός περιορισμός του μπορούσε να κριθεί μόνον με αίτηση του ενδιαφερόμενου.

Από την 1η Ιανουαρίου 1999 ο προσφεύγων συζεί με τη σύντροφό του, πολίτη Γερμανίας, σε διαμέρισμα που ανήκει στους γονείς του. Στις 23.2.1999 γεννήθηκε ο γιος τους τον οποίο αναγνώρισε.

Στις 20.4.1999 το διοικητικό πρωτοδικείο του Augsburg επικύρωσε την απόφαση απέλασης που είχε εκδώσει η διοίκηση καθώς και την αιτιολογική της βάση. Αναφερόμενο στη γέννηση του παιδιού του προσφεύγοντα το δικαστήριο έκρινε ότι η ύπαρξή του δεν ασκεί ουσιώδη επιρροή στην προσβαλλόμενη απόφαση δεδομένης της σοβαρότητας των διαπραχθέντων αδικημάτων. Εξάλλου, ο προσωρινός χωρισμός του προσφεύγοντα από το παιδί του δεν θα έπληττε την ευημερία του στο μέτρο που η μητέρα του εργαζόταν και την στήριζαν οι γονείς του. Επιπρόσθετα, όταν ο κύριος Yilmaz ξεκίνησε τη σχέση με τη σύντροφό του και συνελήφθη το παιδί γνώριζε ότι θα απελαθεί αφού είχε καταδικαστεί ήδη από το Νοέμβριο του 1996. Τέλος, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι ειδικότερες συνθήκες της προσωπικής του κατάστασης, όπως η ύπαρξη παιδιού με γερμανική ιθαγένεια, η σταθερή απασχόλησή του και η ενσωμάτωσή του στη Γερμανία μπορούσαν να ληφθούν υπό μετά τον καθορισμό της χρονικής διάρκειας ισχύος του μέτρου της απαγόρευσης εισόδου στη χώρα. Αφού ο προσφεύγων δεν υπέβαλε παρόμοιο αίτημα η διοικητική αρχή εξέδωσε την απόφασή της και το μέτρο δεν μπορούσε να επανεξεταστεί παρά μετά την πάροδο του χρόνου.

Στις 7.9.1999 το Διοικητικό Εφετείο της Βαυαρίας δεν χορήγησε στον προσφεύγοντα την άδεια να ασκήσει έφεση κατά της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου κρίνοντας ότι δεν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις και κυρίως επειδή η προσβαλλόμενη απόφαση ήταν σύμφωνη με τη νομολογία του Ομοσπονδιακού Διοικητικού Δικαστηρίου.

Στις 23.9.1999 οι αρχές του κρατιδίου ενημέρωσαν τον προσφεύγοντα ότι υποχρεούτο να εγκαταλείψει οικειοθελώς το γερμανικό έδαφος έως την 10.10.1999 διαφορετικά θα απελαύνετο άνευ άλλης προειδοποίησης.

Στις 29.10.1999 το Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο αποφαινόμενο εν συμβουλία που αποτελείτο από τρεις δικαστές αρνήθηκε να κρίνει τη συνταγματική προσφυγή που είχε ασκήσει ο κύριος Yilmaz κρίνοντας ότι δεν υπήρχε προοπτική ευνοϊκής έκβασης.

Στις 7.3.2000 ο προσφεύγων αναχώρησε για την Τουρκία.

Κρίνοντας ότι δεν συνέτρεχε περίπτωση έκτακτης ανάγκης στις 15.6.2000 η διοικητική αρχή του Allgaeu ενημέρωσε τον προσφεύγοντα ότι λαμβάνοντας υπόψη ότι δεδομένης της μόλις προ τριών μηνών αναχώρησής του για την Τουρκία αρνείται προς το παρόν να του χορηγήσει θεώρηση εισόδου για προσωρινή διαμονή στη Γερμανία προκειμένου να επισκεφθεί το γιο του. Σημείωσε επιπλέον, ότι οι αποφάσεις που διέταξαν την απέλαση, και επικυρώθηκαν από τα διοικητικά δικαστήρια συνεκτίμησαν την οικογενειακή του κατάσταση που θα ληφθεί υπόψη στα πλαίσια εξέτασης του αιτήματός του για το χρονικό περιορισμό της εφαρμογής του μέτρου απαγόρευσης εισόδου στη Γερμανία. Παρόμοια εξαίρεση θα μπορούσε να εκτιμηθεί εάν ένα διοικητικό δικαστήριο έκρινε αναγκαία την παρουσία του στο γερμανικό έδαφος ή όταν συμπληρωθούν δώδεκα μήνες από την αναχώρησή του από τη Γερμανία.

Ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ο προσφεύγων, κύριος Yilmaz, ισχυρίστηκε ότι η Γερμανία διατάσσοντας την απέλασή του παραβίασε το δικαίωμά του για σεβασμό της ιδιωτικής και της προσωπικής του ζωής.

Νόμω Βάσιμο: Α) Ανήκει στα συμβαλλόμενα κράτη η υποχρέωση να τηρούν τη δημόσια τάξη ειδικότερα ασκώντας δυνάμει γενικά αναγνωρισμένης αρχής του διεθνούς δικαίου την περιοριζόμενη από

τις συμβατικές τους υποχρεώσεις εξουσία ελέγχου της εισόδου και της παραμονής των αλλοδαπών στο έδαφός τους. Όμως, οι σχετικές αποφάσεις τους, εφόσον θίγουν δικαίωμα που προστατεύει η Σύμβαση δυνάμει του άρθρου 8 παρ. 1, πρέπει να είναι αναγκαίες σε μια δημοκρατική κοινωνία, δηλαδή να δικαιολογούνται από επιτακτική κοινωνική ανάγκη και κυρίως να είναι ανάλογες του επιδιωκόμενου σκοπού. **Β)** Οι σχέσεις των ενηλίκων δεν υπάγονται κατ' ανάγκη στο πεδίο προστασίας του άρθρου 8 της Σύμβασης εάν δεν αποδεικνύεται η ύπαρξη συμπληρωματικών στοιχείων εξάρτησης, πέραν των συνηθισμένων συναισθηματικών δεσμών.

Σκεπτικό: Α) Επί της παραβίασης του άρθρου 8 παρ. 1 της ΕυρΣΔΑ:

Υπάρχει επέμβαση στο δικαίωμα του προσφεύγοντα που προστατεύεται από το άρθρο 8 της Σύμβασης;

36. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η Σύμβαση δεν εγγυάται στους αλλοδαπούς το δικαίωμα εισόδου και παραμονής στο έδαφος των συμβαλλομένων κρατών. Όμως, ο αποκλεισμός του αλλοδαπού από το έδαφος όπου ζει η οικογένειά του μπορεί να συνιστά επέμβαση στο δικαίωμά του για σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής του ζωής, το οποίο προστατεύει το άρθρο 8 παρ. 1 της Σύμβασης.

37. Υπενθυμίζει επίσης ότι προκειμένου να κρίνει εάν ο προσφεύγων είχε οικογενειακή ζωή με την έννοια του άρθρου 8 ανατρέχει στο χρόνο που το μέτρο απαγόρευσης εισόδου κατέστη οριστικό.

38. Στην υπό κρίση υπόθεση, ο προσφεύγων, πολίτης Τουρκίας, είναι πατέρας παιδιού που απέκτησε με Γερμανίδα. Το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι το μέτρο της απέλασης κατέστη οριστικό κατά τη νομολογία του στις 29.10.1999, ημερομηνία της έκδοσης της απόφασης του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου. Κατά συνέπεια, η απέλασή του συνιστά επέμβαση στην άσκηση του δικαιώματος του προσφεύγοντα για σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής του ζωής κατά την έννοια του άρθρου 8 παρ. 1 της Σύμβασης.

Β) Επί της παραβίασης του άρθρου 8 παρ. 2 της Σύμβασης:

Δικαιολογητική βάση της επέμβασης

39. Η προαναφερόμενη επέμβαση συνιστά παραβίαση της Σύμβασης όταν δεν πληροί τις προϋποθέσεις της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 8. Κατά συνέπεια πρέπει να εξεταστεί εάν «προβλεπόταν από το νόμο», εάν επιδίωκε έναν ή περισσότερους νόμιμους σκοπούς και εάν «ήταν αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία».

Η επέμβαση «προβλέπεται από το νόμο»;

40. Δεν αμφισβητείται ότι η απέλαση και η οριστική απαγόρευση εισόδου στη Γερμανία που επιβλήθηκαν στο κύριο Yilmaz στηρίζονταν στην εθνική νομοθεσία περί αλλοδαπών.

Η επέμβαση εξυπηρετεί τον επιδιωκόμενο σκοπό;

41. Δεν αμφισβητείται επίσης ότι η επέμβαση στην υπό κρίση υπόθεση υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 8 παρ. 2, επιδίωκε την επίτευξη νόμιμου σκοπού που προβλέπει η Σύμβαση, δηλαδή «την προάσπιση της τάξης και την πρόληψη της εγκληματικότητας».

Ήταν η επέμβαση «αναγκαία» «σε μια δημοκρατική κοινωνία»;

42. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ανήκει στα συμβαλλόμενα κράτη η υποχρέωση να τηρούν τη δημόσια τάξη ειδικότερα ασκώντας δυνάμει γενικά αναγνωρισμένης αρχής του διεθνούς δικαίου την περιοριζόμενη από τις συμβατικές τους υποχρεώσεις εξουσία ελέγχου της εισόδου και της παραμονής των αλλοδαπών στο έδαφός τους. Σε αυτό το πλαίσιο έχουν τη δυνατότητα να αποφασίζουν την απέλαση των παραβατών αλλοδαπών. Όμως, οι σχετικές αποφάσεις τους, εφόσον θίγουν δικαίωμα που προστατεύει η Σύμβαση δυνάμει του άρθρου 8 παρ. 1, πρέπει να είναι αναγκαίες σε μια δημοκρατική κοινωνία, δηλαδή να δικαιολογούνται από επιτακτική κοινωνική ανάγκη και κυρίως να είναι ανάλογες του επιδιωκόμενου σκοπού.

43. Επίσης, έργο του Δικαστηρίου είναι να κρίνει εάν στη συγκεκριμένη υπόθεση η απόφαση των γερμανικών αρχών να αρνηθούν την ανανέωση της άδειας παραμονής του προσφεύγοντα εξισορρόπησε δίκαια τα αντιμαχόμενα συμφέροντα, δηλαδή αφενός το δικαίωμά του για σεβασμό της οικογενειακής του ζωής και αφετέρου την προστασία της δημόσιας τάξης και την πρόληψη της εγκληματικότητας.

44. Αναφερόμενο στην οικογενειακή κατάσταση του προσφεύγοντα το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι είναι «μετανάστης δεύτερης γενιάς». Πράγματι, γεννήθηκε στη Γερμανία, ολοκλήρωσε τη βασική εκπαίδευση στη χώρα αυτή και όταν εκδόθηκε το μέτρο της απέλασης ήταν κάτοχος άδειας παραμονής αόριστης διάρκειας. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων είναι πατέρας ενός παιδιού με μητέρα

Γερμανίδα. Εξάλλου, οι γονείς του και οι δύο αδερφές του ζουν στη Γερμανία. Σχετικά το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι οι σχέσεις των ενηλίκων δεν υπάγονται κατ' ανάγκη στο πεδίο προστασίας του άρθρου 8 της Σύμβασης αν δεν αποδεικνύεται η ύπαρξη συμπληρωματικών στοιχείων εξάρτησης, πέραν συνηθισμένων συναισθηματικών δεσμών. Όσον αφορά στους δεσμούς του κυρίου Yilmaz με τη χώρα καταγωγής του το Δικαστήριο σημειώνει ότι στην Τουρκία ζει η γιαγιά του, χήρα από το 1999, την οποία είχε επισκεφθεί για ολιγοήμερες διακοπές.

45. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι στο μεταξύ διεκόπη η σχέση του προσφεύγοντα με τη μητέρα του παιδιού του, αφού ο κύριος Yilmaz αναφέρεται σε τεταμένες σχέσεις. Υπενθυμίζει όμως ότι καλείται να εξετάσει την κατάσταση του προσφεύγοντα τη χρονική στιγμή που το μέτρο της απέλασης κατέστη οριστικό. Έργο του είναι να κρίνει εάν οι εθνικές αρχές έλαβαν δεόντως υπόψη την οικογενειακή του κατάσταση τη δεδομένη στιγμή χωρίς να συνεκτιμήσουν μεταγενέστερα γεγονότα.

46. Αναφερόμενο στη σοβαρότητα των αδικημάτων που διέπραξε ο προσφεύγων το Δικαστήριο σημειώνει ότι ήταν σχετικά νέος (19 και 20 ετών) και τελικά καταδικάστηκε σε συνολική φυλάκιση τριών ετών. Εξάλλου απολύθηκε αφού εξέτισε τα δύο τρίτα της ποινής του. Υπογραμμίζει ότι δεν καταδικάστηκε για παραβάσεις της νομοθεσίας περί ναρκωτικών, οπότε θα κατανοούσε την αυστηρότητα του συμβαλλόμενου κράτους όσον αφορά στη μεταχείριση όσων συμβάλουν στη διάδοση αυτής της μάστιγας.

47... 48. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι το μέτρο της απέλασης του προσφεύγοντα δεν ήταν καθεαυτό δυσανάλογο των σκοπών που επιδίωκαν οι εθνικές αρχές. Όμως, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικότερες περιστάσεις της υπόθεσης, δηλαδή αφενός την οικογενειακή κατάσταση του κυρίου Yilmaz και ειδικότερα τη γέννηση του γιου του το Φεβρουάριο του 1999 καθώς και το νεαρό της ηλικίας του και αφετέρου ότι το χρόνο έκδοσης του μέτρου της απέλασης ήταν στη Γερμανία κάτοχος άδειας παραμονής αορίστου διάρκειας η επ' αόριστο ισχύς του μέτρου της απαγόρευσης εισόδου στη Γερμανία συνιστά δυσανάλογη επέμβαση στο δικαίωμά του για σεβασμό της οικογενειακής του ζωής.

49. Ενόψει των προαναφερόμενων σκέψεων το Δικαστήριο κρίνει ότι η απέλαση του προσφεύγοντα σε συνδυασμό με την επ' αόριστο απαγόρευση εισόδου στο γερμανικό έδαφος αποτελεί μέτρο δυσανάλογο του επιδιωκόμενου σκοπού.

Το Δικαστήριο απεφάνθη ομόφωνα ότι η Γερμανία παραβίασε το άρθρο 8 της Σύμβασης.